

Eesti kogus Hamburgis mereriigina tuntust

26. oktoobrist kuni 3. novembrini Hamburgis aset leidnud Põhja-Euroopa ning Läänemere suurim paadimess hanseboot oli Eesti ettevõtetele edukas ja sõlmiti ka esimesed lepingud. Eesti oli tänavu hanseboot'i partnermaa, mis andis hea võimaluse olla huvilistele paremini nähtav.

Eesti oli 2013. aastal hanseboot'i paadimessi ametlik partnerriik, mis andis hea võimaluse tutvustada Eestit kui pikkade traditsioonidega kaasaegset mereriiki, kus merendussektori ettevõtluskeskkond on ettevõtjasõbralik ja rannäärne külastuskeskkond atraktiivne.

Messi järelkaja on olnud väga hea. Partnermaa staatus tõi Eestile palju positiivset tähelepanu, muu hulgas meediakajastusi Saksamaa suurimate päevalehtedes Frankfurter Allgemeine Zeitung ja Welt am Sonntag ning erialajakirjades.

Külastajad tundsid huvi nii Eesti paadiehituse ja väikesadamate kui ka mereturismi võimaluste vastu.

Üksjagu lepinguid juba sõlmitud

Teist aastat Hanseboot'il osalev Lingalaid leidis juba esimesel messipäeval ostja oma uudismudelile, väikesele ja sportlikule mootorpaadile Lingalaid402. "Väga populaarseks on osutunud ka Lingalaid530, millele on vormistatud kaks tellimust ning kümnekond tõsist huvilist on võtnud väikese mõlemisaja," annab Lingalaidi tegevjuht Vahur Poolak tagasisidet juba messi kolmandal päeval.

BoatArt'i tegevjuhi Richard Muritari hinnangul olid paljud külastajad tänavusele messile tulnudki just paati ostma. "Esimese kolme päeva on meie Cumulus 164 erinevate mudelite vastu huvi tundnud kümnekond ostuhuvilist ja käed oleme lõõnud viie kliendiga," toob ta näite. Siiski loeb Murutar seni kõige väärtuslikumaks kontakti ühe Hannoverist pärit edasimüüjaga, kes on aastaid

sellist paati otsinud ning soovib seda väga müüma hakata.

Esimest aastat hanseboot'il osalenud Flow Boat'i päevad messil olid põnevate kohtumiste ja positiivsete emotsioonide rohked.

"On nii messikülastajaid, kes on lihtsalt elevuses meie katamaraani uudest väljanägemisest, on neid, kes annavad tootearenduseks uusi mõtteid, aga ka neid, kes seda osta soovivad. Seni pole ostulepinguid veel sõlmitud, kuid paar inimest on lubanud viimasel messi nädalavahetusel lepingu sõlmimiseks tagasi tulla. Eks paistab, kas lubadused on vettpeidavad," oli Flow Boat'i tegevjuht Katri Tammekand pärast esimesi messipäevi antud intervjuus lootusrikas. Nagu hiljem selgus, tulid huvilised tõepoolest tagasi.

Eesti Väikesadamate Arenduskeskuse juhi Jaano Martin Otsa sõnul tuntu Eesti kui mereturismi sihtkoha vastu suurt huvi. "Usaldus Läänemere idakalda vastu on tõusuteel ning mitmed messikülastajad ütlevad, et plaanivad teha lähiaastatel Eestisse merematka. Seetõttu tuntakse kõige suuremat huvi Eesti väikesadamate vastu – kas ikka saab turvaliselt ja mugavalt mööda rannikut seilata, nii et enne õhtut järgmisse sadamasse jõuaks, kas sadamas on olemas vesi, elekter, WC, sadamakõrts ja nii edasi," selgitab Ots.

Välimööblit tootev Ulaelu müüs messil väljas olnud välikõigikomplekti maha juba messi teisel päeval. Ulaelu esindaja Hannele Kivi sõnul on olnud mitmeid huvilisi Ulaelu toodete edasimüügiks, lisaks Saksamaale ka näiteks Taanis. "Ulaelu toodete disain on saanud palju julgustavat tagasisidet. Uudsus, lihtsus, elegants ja funktsionaalsus on peamised märksõnad, mida kohtumistel mainitakse," lisab Kivi.

Rahule jäid ka Eesti väikelaevanduse mekast pärit saarlased. Suurte purjekatega väljas olnud Saare Paat,

Majandusminister Juhan Parts hansebooti messil.

Foto: EAS

kes on messil juba vana tegija, ning saarlaste jahid Saare 41 ac ja Saare 38 on purjetajate ringkonnas tuntud ja hinnatud kaubamärgid, mis on saanud positiivseid testitulemusi ka saksa erialajakirjades.

Ettevõtte tegevjuhi ja Eesti Väikelaevanduse Liidu juhatuse liikme Peeter Säase sõnul on mess jäänud küll veidi väiksemaks kui varem, aga Põhja-Saksamaa on Eesti väikelaevaehitajatele oluline turg, kus oma võimalustest kinni haarata. "Partnerriigi staatus tõi meie väikelaevaehitajatele palju meediakajastusi ja andis uusi võimalusi."

Ostjad leiti otse messilt

Uute mootorpaadi mudelitega väljas olnud Alunaut OÜ tegevjuht Mark Muru sõnab, et neilgi läks Saksamaal hästi. "Läksin tegelikult vaatama, kas Saksamaal sellistele paatidele üldse turgu on," tunnistab Muru, kellele varem Saksamaa messidel alumii-niumpaate silma hakanud pole. "Olen meeldivalt üllatunud ja usun, et tuleval aastal olen kõvasti tagasi, sest saime ühe paadi isegi kohapeal maha müüdüd, lisaks kontaktid paarikümne ostuhuvilisega, kellega pakkumise osas kokku lepititi!" rõõmustab Muru. Et sellise suurusega paat kohe messil

kaubaks läheb, on suhteliselt tavapäratu, kuna tavaliselt käiakse messil ikka ainult vaatmas, pärast küsitakse pakkumine ning alles siis jõuab asi tehinguni. Alunaudi AC-14 uueks omanikuks sai noor Hamburgi lähistelt pärit lastega pere, paati võib tulevikus näha sõitmas Hamburgi kanalites ja Elbe jõel.

Eesti ühisstendil osalesid ettevõtted Alunaut OÜ, BoatArt OÜ, Flow Boat OÜ, Kasse Paadid OÜ, Lindvart OÜ, Lingalaid OÜ, Marineworld OÜ, Nordtenwest OÜ, Polar Shipyard OÜ, Ridas Yacht & Composites OÜ, Saare Paat AS, Tahe Kayaks OÜ, Paadisildade OÜ, Tarmetec OÜ, Extery OÜ, Brand Manual OÜ ja Ulaelu OÜ.

Eesti ettevõtjaid saab näha Hamburgis ka järgmisel hanseboot'il (25.10 – 02.11.2014), kus Eesti on järjekordselt väljas ühisstendiga.

Mere- ja paadihuvilistele infoks, et ilmunud on mereteemaline erialaväljaanne Eestist "hanseboot special". Ajakirja saab lugeda netist <http://www.investinestonia.com/en/marketing-materials/life-in-estonia>

Kes tunneb huvi paberversiooni vastu, võtke ühendust EASi Hamburgi esindusega hamburg@eas.ee

Riina Leminsky

EASi välisesindaja Saksamaal

1
Eesti kogus mereriigina tuntust

Erika Salumäe pani olümpiakullad oksjonile

2
Toimetaja veerg

EÜSLi esinduskogu koosolek Annabergis

Keskerakond sai taas valimistel enim häali

3
Miks meie majandus langeb?

Mängufilm "Kertu" sai Lüübeki filmifestivalil publikupremia

Väliseesti lapsed on kimpus laulupeonõuetega

4
Müncheni väikesed mardid ja kadrid

Mardi küüned külmetavad, mardi varbad valutavad...

Berliini Eesti Kooli sügis on täis õpinguid ja toimetusi

Nädalavahetus Annabergis

5
EASi Hamburgi esindus tähistas 10. tegutsemisaastat

Raimond Valgre – "Minu elu lood"

6
ERSO käis Ameerika Ühendriikides turneel

Eesti ajakirju saab nüüd lugeda kõikjal maailmas

Jazzensemble Baden-Württemberg

7
Võrumaal langenud metsavennad maeti Vastseliina kalmistule

Lennusadammas avati Titanicu näitus

8
Kuulutused ja teated

Pilk ette

Erika Salumäe pani olümpiakullad oksjonile

Kahekordne olümpiavõitja Erika Salumäe pani oma olümpiakullad, muud medalid ja hulga mälestuseseime oksjonile müüki.

Eesti Olümpiakomitee president Neinar Seli võttis oksjoni eel Erika Salumäega ühendust ning uuris sportlase Eesti meedias suurt kõlapinda leidnud otsuse tagamaid. Seli sõnul oli see sportlase jaoks emotsionaalselt väga raske otsus. Üks võtmesõna on tervis. "Tema enda tervis on üks asi, kuid lisaks on küsimus ka lapse tervises," vahendas Seli enda ja Salu-

mäe vahelist vestlust. Ta lisas, et vastavalt kokkuleppele ei hakka ta rääkima arstide diagnoosidest ja raviprotseduuride kallidusest. Postimehele teadaolevalt käis Salumäe hiljuti seljalõikusel ja teda ootab ees veel mitu operatsiooni.

Erinevaid ärimehi esindanud Eesti Olümpiakomitee president Neinar Seli ostis Londonis Sotheby oksjonimajas toimunud enampakkumisel Erika Salumäe 1988. aasta Souli olümpiakuldmedali 25 000 naela ehk ligi 30 000 euro eest. 1992. aastal või-

Erika Salumäe.

detud taasiseseisvunud Eesti esimest olümpiakuldmedalit ning Salumäe võidurastat Seli oksjonil ei saanud.

Barcelona kuldmedal müüdi samuti 25 000 naela eest ostjale internetist. Kollase võiduratta ostis telefoni teel pakkumisi teinud isik 8000 euro eest. Mõlema ostja isik on esialgu teadmata, seega ei saa ka välistada, et tegu võis olla eestlastega.

Nii Barcelona kuldmedalit kui ka Salumäe jalgrattast püüdsid oksjonilt telefonitsi soetada ka oma partnereid ja kliente esindanud Sorainen advokaadibüroo, ent mõlemast jäädi ilma. Barcelona kuldmedali puhul jõudsid Eesti pakkujad 24 000 naelani. **ER**

Toimetaja veerg

Lõppev aasta on Eestis kuulutatud pärandiaastaks. Teema-aasta eesmärk on, et inimesed teadvustaksid kultuuripärandit kõikjal enda ümber ning mõistaksid, et seda tuleb ühiselt hoida – kultuuripärand on meie identiteedi osa ja alus.

Sõnaga pärand seostub meile midagi ammust, näiteks 150 aasta tagune peeruvalgel vokka vuristav ja lugusid heietav või viisijuppi ümises rahvarõivastes vanamemm. Seda, et ka tänapäeval iga inimene lausa iga päev loob pärandit, me tihti ei adu. Aga just sellele tuleks rohkem mõelda ja tähelepanu pöörata. Meie väljaitlemised ja teod on samamoodi pärand, nagu meie esivanemate tarkused, oskus leiba küpsetada või kangast kududa. Võib-olla 30 aasta pärast räägib seda, kuidas mina praegu midagi teen või ütlen, oma lastele minu järeltulija, ja tema järeltulijad tunnistavad seda oma perepärimuseks.

“Pärijata pole pärandit” kõlab aasta juhtmõte. Töötades koolis, kuulen praeguste laste jutte ja näen nende tegemisi. Jah, paljuski on need muutunud – internetipõlvkonna heaks kaaslasteks on hüppenööri või keksukummi asemel kas tahvelarvuti, iPhone või mõni muu tehnikavidin. Kuid üllatavalt palju on alles ka seda vana ja head, mida meie oma lapsepõlvest mäletame. Liisusalmid, palli- ja kullimängud, rääkimata mardiks ja kadriks käimisest. Lapsed tunnevad ka neist asjust suurt mõnu ja vanade traditsioonide järgimine ei ole mingi koolis või kodus pealesunnitud asi. Pärandist räägib ema või vanaema igapäevase elu ja toimetamise kõrval, ja nii saabki sellest elu harjumuspärane osa.

Üks on kindel – pärand on ajas muutuv, teda ei saa luku taga hoida ega klaasi alla vaatamiseks panna nagu mõnd näituseeksponaati. Kui pärand ei ela, kaotab ta mõtte ja muutuks tühiseks. Odrajahukaraski on hoopis erineva maitsega, kui seda teha hapupiimapütiis kääritatust või siis poe-keefirist. Aga miks ta ei või olla!? Triibuseeliku kangast kududes võib esekujuks olla mõne kindla paikkonna triibustik, kuid see, kas kududa samblarohelise asemel mürk- või heleroheline triip, võiks jääda looja enda otsustada. Sest lõpuks ei oma üks värvitriipju mingit tähtsust. Tähtis on see, et meie juured kumaksid läbi meie igapäevasest tegevusest, et oleks pärandiloojaid, pärandit ja pärijaid.

Karin Aanja

EÜSLi esinduskogu koosolek Annabergis

Selle aasta 9. kuni 10. novembrini toimus Bonnis, Haus Annabergis esinduskogu korraline aasta-koosolek.

Kaheteistkümnest esinduskogula- sest oli kohal 10 delegaati – Ave Vals, Maie Kisis-Vainumäe, Meeli Bagger, Gina Bauer, Karin Rumming, Andres Vainumäe, Karin Ladva-Zoller, René Tomingas, Sulo Rosenthal, Mare Rahkema. Vabandasid Kaja Telschow ja Merike Schümers-Paas.

Pooleteise päeva jooksul kuulati ära ja kinnitati seltsi 2010. ning 2011. aasta majandusaruanded, 2012. a. majandus- ja tegevusaruanded, arutleti jooksval aastal tehtu üle ning tehti plaane 2014. aastaks.

Muu hulgas otsustati ning pandi paika järgmisel aastal Annabergis toimuvate EÜSLi traditsiooniliste ürituste kuupäevad, korraldajad ja eelarved:

● **Kultuuripäevad**

28.–30. märtsil 2014

● **55+ Kultuuripäevad**

25.–29. mail 2014

● **Laste- ja Noortepäevad**

19.–22. juunil 2014

● **Perepäevad koos koroona- ja jakkoloturniiriga**

07.–09. novembril 2014

● **EÜSLi esinduskogu aastakoosolek**

08. novembril

Endiselt on EÜSLil vaja võtta range kokkuhoiu printsiibi alusel ning sellest tulenevalt näeb vastu võetud eelarve järgmiseks aastaks ette mitmeid kärpeid: nii EÜSL kui ka

EÜSLi esinduskogu liikmed. Ees vasakult: Ave Vals, Maie Kisis-Vainumäe, Meeli Bagger, Gina Bauer; tagumises reas vasakult: Karin Rumming, Andres Vainumäe, Karin Ladva-Zoller, René Tomingas, Sulo Rosenthal, Mare Rahkema. Puuduvad Kaja Telschow ja Merike Schümers-Paas. Foto: Maarika Remmert

rahvuskoondised ja allorganisatsioonid peavad oma üritused planeeritult väiksemas mahus korraldama või mujalt sponsoreid ja toetusraha otsima.

Samas on aga hea tõdeda, et eestlus Saksamaal ei sure välja, sest selle aasta jaanuaris alustas tööd Eesti pühapäevakool ka Kölnis, seega tegutses EÜSLi all juba neli eesti kooli.

Tänavu tõusis kõigi traditsiooniliste ürituste külastatavus märgatavalt

tänu tublide korraldajate ennastalga- vate tööle ja huvitavale programmile. Tekivad ideed uute projektide elluviimiseks, näiteks programm noortele “Mida põnevat pakub Eesti” 2014. aasta kevadel Tartus või koorilaulu ja rahvatantsurühmade regulaarse tegevuse taaselustamine Hamburgis.

Meeli Bagger

EÜSLi esimehe I. asetäitja

Maksete muutused 2014. aastal

● **SEPA määrus – Euroopa Liidu eeskiri 260/2012**

Alates 1. veebruarist 2014 kehtivad Euroopa Liidus ühtsustatud panganduse standardid. Sellest tähtpäevast alates vahetatakse välja Saksamaa-sisesed maksetoimingud SEPA makse standardi vastu. Seoses sellega muutuvad ka Eesti Raja kontoandmed.

● **Palume lugejaid, kellel on veel 2013. aastakäigu**

Eesti Raja eest tasumata, teha ülekanne (25 eurot) Eesti Raja kontole:

IBAN: DE64 2007 0024 0440 0115 04

BIC: DEUTDEDBHAM

Selgitus: Abo Eesti Rada 2013

ER

Keskerakond sai taas valimistel enim häält

Eestis toimunud kohalike omavalitsuste valimistel oli võidukas Keskerakond, kes sai 31,9 protsenti häältest. 17,2 protsenti sai Isamaa ja Res Publica Liit. Kolmandale kohale jäi aga Reformierakond, kelle toetus võrreldes 2009. aasta valimistega vähenes.

12. novembril kogunenud Keskerakonna Tallinna nõukogu arutas Tallinna linnavalitsuse koosseisu kandidaate. Ühel häältsel otsustati toetada praeguse linnapea Edgar Savisaare ning linnavalitsuse koosseisu jätkamist. Edgar Savisaar tegi selleaastastel valimistel ka isikliku häältekordi, kogudes pea 40 000 häält.

Tartu linnapeaks valis valikogu Urmas Kruuse. Kruuse sai 45 häältsel 29 volikogu liikme toetuse. Kruuse vastu hääletas 4 volinikku.

Viljandi linnas vahetub valimiste tulemusena võim – uue koalitsiooni moodustavad Isamaa ja Res Publica Liit ning Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

Kuigi IRL kuulus Viljandi linna võimukoalitsiooni ka senini, on häältemagnetid muutunud ning Pärnumuusika Keskuse juht Ando Kiviberg sai senisest volikogu esimehest Tarmo Loodusest valimistel üle kümne korra rohkem häält ehk üle 800. Senine linnapea reformierakondlane Loit Kivistik kogus paarsada häält vähem.

Narvas moodustas volikogu Keskerakonna ja SDE liikmetest. Narva uues volikogus on Keskerakonnal 20 mandaati ja Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal 11 mandaati.

Pärnus võitis valimised Toomas Kivimägi valimisliit, kes sõlmis koalitsioonileppe Isamaa ja Res Publica Liidu ja Reformierakonnaga, senises koalitsioonis olnud sotsid otsustasid võimaliku läbirääkimistelt lahkuda.

Järgmised valimised toimuvad järgmise aasta 25. mail, mil Euroopa Liidu kodanikud valivad oma esindajad Euroopa Parlamenti.

ER

SPORT

Heiki Nabi tõi MMilt koju hõbemedali

Kreeka-rooma maadleja Heiki Nabi võitis Budapestis toimunud MM-il hõbemedali raskekaalus. Finaalis tuli eestlasel tunnistada iraani Amir Aliakbari 4 : 0 paremust.

Kulturist Ott Kiivikas pääses MMI finaali

Kulturist Ott Kiivikas teenis Marokos toimunud meeste kulturismi maailmameistrivõistlustel 6. koha. 15-kordne Eesti meister pääses finaali esmakordselt pärast 2004. aastat.

Las vana aasta mured naerdes minna, et uue aasta rõõm saaks naerdes tulla!

Rõõmsaid jõulupühi ja õnnelikast uut aastat!

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis ja Eesti Rada

EESTI RADA

Eesti Rada

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis häälekandja

Vanim väliseesti väljaanne

Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur:
Karin Aanja

Vastutav toimetaja Saksamaal/
Verantwortlicher Redakteur

Deutschland:
Maie Kisis-Vainumäe

Kaastöötaja/Mitarbeiter:
Meeli Bagger

Toimetus Saksamaal/
Redaktion Deutschland:
EESTI RADA

Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de

Toimetus Eestis/
Redaktion Estland:

Karin Aanja
Lille 6, 75201 Aruküla
Raasiku vald, Harjumaa
tel: (+372) 53 929 684
Küljendus: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill, Tartu

Tellimine/Abonnement:

Aastatellimus
Euroopas 25 EUR
Väljaspool Euroopat 28 EUR
Tudengitele 15 EUR

Eesti Raja konto:

Estnische Volksgemeinschaft
in der BRD
Konto nr:
IBAN:
DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

Kuulutused, reklaam/
Anzeigen, Reklame:

1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Leinakuulutused:

Kahe veeru laiuselt:
1 cm kahel veerul – 5 EUR

Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastöid ning kirju nende selguse huvides. Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allkirjutatud.

Miks meie majandus langeb?

Kriisijärgselt Euroopa kiireima majanduskasvuga riigis ennustatakse selle aasta viimaseks kvartaliks peaaegu et nullkasvu ja aasta kokkuvõtteks ühest protsendist madalamat.

Siin Maarjamaal käivadki tõusud ja mõnad hoopis suurema amplituudiga kui vanades ja stabiilsetes majandustes. 1997. aastal ulatus kvartaalne kasv üle 12 protsendi koguniski kolmes kvartalis. Kaks negatiivset kvartalit 1999. aastal osutusid piskeseks ehmatusmaks. Pealegi ei olnud need meie süü, vaid kahe välise šoki, Kagu-Aasia ja Venemaa finantskriisi, kajastus.

2005.–2007. aastal oli keskmine kvartaalne kasv 8,8 protsenti ja kriisieelsel 2006. aastal kokkuvõttes üle 10 protsendi. Järgnevat me ilmselt mäletame hästi. Igale liiga kaua kestnud peole järgneb teatavasti põhmell. Pluss kümnest sai ruttu miinus 14. Aga me tulime august imekiiresti välja ja olime varsti jälle Euroopa kiiremini kasvav majandus. Ja inimese (loe: tarbija) aju on teatavasti enastäästvalt üles ehitatud. Kõik halb (näiteks minu kaks aastat Nõukogude armee) ununeb üsna pea ning meelde jäävad peamiselt helged ja lõbusad hetked.

17,5% eestlastest elab vaesuses Ummistunud ostukeskuste parkimisplatsid ja ostukäru annavad tunnistust, et kasvanud reaalpalk võimaldab jälle priisata. Väljamüüdid turismi-reisid samuti. Mis sest, Eesti keskmisest palgast kõrgemat teenitakse ikka vaid Tallinnas ja 30 kilomeetri raadiuses ümber selle. Mis sest, et

suhtelises vaesuses elab rohkem kui veerand inimestest Ida-Virumaal, Jõgeva, Valga ja Hiiumaakonnas (Eesti keskmine on 17,5 protsenti). Kihk metretagustele rikastele naabritele kas või näilise tarbimise osas järele jõuda kannustab.

Aga tulgem siis viimaste arvude juurde. Kahe ja poole aastaga on kvartaalne majanduskasv kahanenud 9,9 protsendilt 0,4 protsendile. Meeleharmit lisab, et lõunanaabrite lätlaste majandus kasvab praegu koguni kümme korda kiiremini. Aga neil on ka põhjust pingutada, sest tululine mahajäämus Eestist ja Leedust on kärisenud suureks – ligi viiendikuni.

Kriisikogemus, mis meie jaoks oli esimene, õpetas, et statistikanumbriid jõuavad inimeste teadvusse olulise ajalise nihkega. Pealegi võib loota, et kaupmehed annavad oma parima ning suudavad “Püha öö” ja piparkoogilõhna saatel meie rahakotte mehiselt tuulutada. Mõnedes firmades makstakse ehk isegi jõulupreemiaid ja ka vaesemad inimesed püüavad krediitkaarte kasutada vähemalt hetkeks ennast inimesena tunda. Paljude riikide ja ka Eesti pikaajaline statistika tõestab, et pühad on majanduse käimatõmbamiseks head.

Mis siis ikkagi on meie majanduse nii olulise langustempo tegelikud põhjused? Me ise ju ostleme ja reisime palehigis ning anname sellega justkui oma parima. Miks siis majandus ei kasva? Ja miks meie kasvame headel aegadel teistega (st Euroopaga) võrreldes mitu korda kiiremini ja ka kukume mitu korda sügavamale?

Paljud ehk ikka veel ei tea, aga piskene Eesti on üks maailma suuremaid

Joonistas Kaja Pöder

eksportijaid (oleme kaheksandad). Viimase viie aasta statistika põhjal eksportisime 92 protsenti oma SKTst, Leedu näiteks 78 protsenti ja Läti 59. Kriisi põhjas moodustas eksport 62 protsenti SKTst ja kasvab poole võrra imekiiresti, jõudes 98 protsendini. Niisiis me eksportisime end august välja.

Järelikult sõltub meie majanduskasv eelkõige sellest, kuipalju ostavad meie käest meie põhilised kaubanduspartnerid. Nende ostuvõime sõltub aga omakorda sellest, kuidas nende majandusel läheb. Meie kolm suurimat ekspordipartnerit on Rootsi, Soome ja Venemaa – kokku 42,5

protsenti (2013. aasta I poolaasta). Ja seal tulevad majandusudised on kõike muud kui paljulubavad, eriti kahe viimase puhul. Viie suurema partneri hulka kuuluvad liisaks Läti ja Leedu (esiviisik kokku 56,7 protsenti). Ja kuigi lätlased pingutavad kõvasti meie käest osta, ei jõua nemad üksi meie vankrit mäest üles vedada.

Suurt kasvulootust pole

Laiemat pilti vaadates – kuulume me ju ühtsesse Euroopa majandusruumi – võiks pikemas perspektiivis murelik olla. Kuigi maailma majandus justkui kosub ja analüütikud on jälle optimistid, siis ei ole suur saladus, et Euroopa ja euroliit kuuluvad aeglasemalt kasvavate hulka. Aastakümneid kestnud pralle, kaotatud konkurentsivõime, paindumatud tööturud ja võlakoorem ei jätta Euroopa jaoks vähemalt lähikümnendik suurt kasvulootust.

Üks asi veel – jooksevkonto ehk siis ekspordi ja impordi vahe. See teeb mind murelikumaks kui SKT langus. 2011. aasta pluss oli peaaegu sama suur kui 2012. aasta miinus – 300 miljonit eurot. 2013. aasta seis on juba praegu ligi 200 miljonit miinust.

See tähendab, et me tassime oma palehigis teenitud raha välismaale, nemad, kurinahad, aga meile ei taha tassida. Kuhu see viib, võib igauks ise edasi mõelda. Igatahes ratsa rikkaks nii ei saa. Peaasi, et meie paljukiidetud riigielarve tasakaal ei kannataks.

Andres Arrak

Mängufilm “Kertu” sai Lüübecki filmifestivalil publikupreemia

Ilmar Raagi mängufilm “Kertu” võitis Lübecki Põhjamaade filmipäeval Lübecker Nachrichteneni publikuauhinna, millega kaasnes 5000 euro suurune preemia, auhinnatseremoonial oli preemiat vastu võtnud filmi režissöör ise.

Filmi “Kertu” produtsent Riina Sildos leidis, et kõige suurem tunnus ongi, kui publikule film korda läheb. “Kellele ikka filme tehakse kui mitte publikule? Ka hiljuti toimunud Varssavi rahvusvahelisel filmifestivalil hääletasid festivalikülalastajad “Kertu” viiendale kohale. See on väga hea tulemus, arvestades, et Varssavi filmifestival on üks suurimaid Kesk- ja Ida-Euroopa A-klassi festivalide ning täispikkadest filmidest oli seal programmis 123 filmi,” märkis Sildos.

Ilmar Raagi (“Klass”, “Eestlanna Pariisis”) kirjutatud ja lavastatud mängufilm “Kertu” jutustab väikeses külauhiskonnas aset leidvast ebatavalisest armastusloost, mis portreerib

ühe perekonna ja kogukonna varjatud suhteid. Film tõstatab küsimuse inimese õigusest õnnele ja armastusele ka siis, kui temalt on võetud võimalus ise otsuseid langetada.

Ilmar Raagi sõnul sai ta Kertu looks sai ta ainst mitmelt poolt.

“On tõsi, et kuulan, mida inimesed räägivad, sest tõelised lood on tihti kõige huvitavamad, aga neil pärislugudel puuduvad tihti arengud ja lõpud,” tähendas ta. Seetõttu ei saa ta ka oma sõnul öelda, et filmis räägitud lugu on juhtunud päriselt.

Filmi esilinastusel viibinud poliitik Jaak Allik ütles, et ta pole ammu näinud Eesti filmis sedavõrd häid näitlejatöid.

“Mind hämmastas Ilmar Raagi julgus minna praegusel ajal selgelt vastuvoolu nii filmi esteetika kui ka ideega. Ühesõnaga, teha midagi, mis on hea, mis kutsub üles headusele, näha head ka n-ö halbade inimeste silmis,” ütles ta.

“Üle hulga aja tuleb ekraanile film, mis ka rahvale korda läheb,” lisas ta.

ER

Eesti filmindus tõusuteel

● Uus Eesti film “Mandariinid” pälvis Saksamaal peetud 62. Mannheim-Heidelbergi rahvusvahelisel filmifestivalil žürii eripreemia ja publiku auhinna.

● Lisaks märgiti film ära kui potentsiaalne Saksamaa kinolevi lemmik, teatas Eesti Filmi Instituut. Festivali žürii tööd juhtis legendaarne Ungari filmirežissöör, Oscari-võitja Istvan Szabo.

● Varem on film pälvinud Varssavi filmifestivali parima režissööri auhinna ja publiku preemia.

● “Mandariinid” linastub ka Pimedate Ööde Filmifestivali võistlusprogrammis Eurasia, lisaks sellele on ta valitud Põhja-Ameerika ühe tunnustatuima filmifestivali Palm Springsi ametlikku programmi.

● Film on kogunud Gruusias üle 40 000 ning Eestis üle 10 000 vaataja.

Väliseesti lapsed on kimpus laulupeonõuetega

Laulupeole pürgiva 21 väliseesti koori hulka kuuluvad kaks lastekooriga esimese korraga lubakirja ei saanud ning see on põhjustanud lastevanemates pahameelt.

Toronto Eesti koolikooriga laulva kahe poisi isa Marcus Kolga, kes on tegemas dokumentaalfilmi selle koori laulupeole pürgimisest, ütles Postimehele, et inimestel on juba reisiplaandikku tehtud.

Kuigi ei Euroopa ega Toronto lastekoorige dirigendid sea kahtluse alla kvaliteedinõudeid nende kooridele samadel alustel kui kodueesti kooridele, oli esimene tagasiside laste ja nende vanemate jaoks nukker.

“Mitmes peres lähevad peole nii ema kui ka isa – vanemad laulavad Euroopa Eestlaste Kooris või Belgia eestlaste segakooriga Beene – ja kui nüüd lapsed peaksid koju jääma,

oleks see eriti kurb,” ütles Euroopa Eesti lastekoorige dirigent Anneli Aken.

Laulu- ja tantsupeo SA kommunikatsioonijuht Sten Weidebaum ütles, et ükski väliseesti koor eitavat vastust ei saanud, küll aga anti mitmele koorile täiendavaid näpunäiteid ning nad saavad esitada samade lauludega salvestise uuesti 1. jaanuariks või ka hiljem.

ER

Oktoobris avaldatud küsitluse tulemustest selgus, et eestlasi, kes pole laulu- ja tantsupeol osalenud või seda vähemasti teist või raadiost jälginud, on kokku 9%. 84% vastanutest ütles, et laulu- ja tantsupidu on ja jääb eestlaste identiteedi väljenduseks.

Lühidalt

● Interpoli kodulehele ilmus kaks päeva enne kohalike valimisi Eestis Eerik-Niiles Krossi tagaotsimise kuulutus. Kuulutuse kohaselt otsivad Krossi taga Venemaa võimud seoses piraatluse korraldamisega. Venemaa võimud proovisid varem korduvalt kuulutada Krossi Interpoli kaudu tagaotsitavaks, sest ta olevat seotud kaubalaev Arctic Sea kummalise kaaperdamislooga. Kross on kõiki süüdistusi eitanud. Eerik-Niiles Krossi sõnul pole selles, et vene luureteenistus üritab teda diskrediteerida, midagi uut.

● Kasumis ettevõtteid oli möödunud aastal rohkem kui kunagi varem ning aastaga kasvas nende arv ligi veerandi. Fimade krediidiinformatsiooni kogumise tegev AS Krediidiinfo avaldas, et eelmise aasta lõpetas kasumiga 65 548 ettevõtet. Kasumis olevate ettevõtete arv suurenes aastaga ligi 15 000 ettevõtte võrra ehk 23%. Ettevõtete kasumite summa oli kokku 5,5 miljardit eurot, kasvades aastaga 8% ehk 418 miljoni euro võrra.

● Soome statistikaameti raporti andmetel on 25 protsenti sealsetest koristajatest ja 52 protsenti ehitajatest eestlased. Soome maksuametnike hinnangul tegutseb seal umbes 53 000 välismaist ehitustöölisi, kaks korda rohkem kui varem arvatud.

● Alates 25. oktoobrist võib Eesti elanik minna saatekirjaga välismaale ravile ja haigekassa hüvitab tema kulud tagantjärele Eestis kehtiva hinnakirja järgi. Samamoodi võib ka mõne teise Euroopa riigi kodanik tulla Eestisse ravile. Piiriülese tervishoiu direktiiv Eestile ilmselt palju välispatsiente juurde ei too, sest Soomes on sarnane lahendus eksisteerinud juba aastaid ning Venemaa patsiente direktiiv ei kata, leiab Põhja-Eesti regionaalhaigla juhatuse esimees Tõnis Allik.

● Sel aastal on politsei avastanud 108 juhtumit, kus alaealised on tarvitanud narkootikume. Viru ja Vabanduse väljaku piirkonnas liigub palju narkodiilereid ning koolinoored on diileritele ahvatlev sihtrühm. Oktoobri alguses tabati aga Peruus Cusco lennujaamas kaks eestlanat, kes üritasid lennukisse minna, käsipagasis ligi kuus kilo kokaiini.

● Peaminister Andrus Ansipist saab järjest kõige kauem ametis olnud peaminister Euroopa Liidus, sest seni seda positsiooni hoidnud Luksemburgi peaminister Jean-Claude Juncker kaotab oma koha. Ansip on peaminister olnud alates 2005. aasta 13. aprillist.

● Välisministeerium avas Katmandu Nepalis aukonsulaadi. Eesti aukonsul seal on Nava Raj Dahal, kelle konsulaarpiirkonda kuulub Katmandu org. “Kuna Nepal on eestlastest seiklusturistide ja mägironijate seas populaarne reisisihtkoht, siis on kasulik teada, et vajadusel on võimalik abi saada Eesti aukonsulilt Katmandus,” põhjendas ministeeriumi asekancler Väino Reinart.

● Kiirrongiga Baltimaad ja Euroopat ühendava Rail Balticu Eesti kaardile joonistatud võimalikest kulgemisteedest on saanud tülid projekt arendava majandusministeeriumi ja looduskaitse vahel. Nimelt on koguni kolm kiirraudtee trassivarianti joonistatud läbi Nabala karstiala, mis on keskkonnaministeeriumi plaanis looduskaitse alla võtta. Nabala piirkonna elanikele valmistavad muret kavandatava Rail Balticu raudteetrassi võimalikud variandid, mis läbivad unikaalset karstiala.

Müncheni väikesed mardid ja kadrid

November ehk talvekuu on Eesti maal üks kolmest pikimate öödega kuust ja oma lumetuses ning raagus puude tõttu kõige kõledam, süngem ja mõtlikum.

Udune hingedeageg kestab mardipäevani, mis lubas talurahval välitööde juurest talviste tubaste tööde manu asuda. Selleks ajaks pidid linad olema ropsitud, vili tuulatud ja kapsas hapnemas. Naistel valmis esimene viht lõnga- ja viljaõnne. Mardipäeval tööd ei tehtud, kuid perenaine keetis head ja paremat, küpsetas karaskit ja kraamiti toad. Mardipäeva eelõhtul kopsisidki tumedates ja karvastes rõivastes tahmaste nägudega mardid uste taga, et tarre visata karja- ja viljaõnne.

Mardipäeva eel, 9. novembril, kogunesid Müncheni Eesti Kooli lapsed mardipäeva töötubadesse, et üheskoos õppida odrajahukaraski küpsetamist ja viltimist.

Õhinal otsiti kappidest kausid, lusikad, mõõdunõu ja vispel. Õpetaja Sille kotist rändasid lauale jahukott, munad, kohu- ja hapupiim, suhkur ja võipakk. Koos uudistati, millest valmistatakse mardikarask. Lapsed oskasid hästi nimetada kõiki koostisaineid eesti keeles ja juba tuligi hakata võid sulatama ja koguseid kaaluma. Näpuotsaga soola, pisut suhkrut ja pähkleidki ning nüüd tuli käte tugevus proovile panna. Taina segamine oli raske töö, seal pidi paariline kaussi hoidma, et lusikas tugevamini tainast ringi keerutaks. Taina valmistamisel jätkus igale lapsele jõukohast tegemist: munade vahustamist, ainetest mõõtmist, jahu puistamist ning nii mõnigi näpp püüdis tainast nilpsata. Nüüd oli aeg tainas ahju pista ja end viltimiseks laudade taha seada.

Juba avaski Angela oma imepärase sinise kohvi sisu, milles püüdis pilku vikerkaarvärvides villaheie ja

Viltimine pakkus ühtmoodi lõbu nii suurematele kui ka väiksematele.

pehme, pilvetaoline villaloor. Silmad ja sõrmed uudistasid nõelasid ja otsisid sobivaid värve, et valmistada pallikesed, lilled, nukud, loomad leiaksid õige tooni. Õiged heidevärvid pipar-koogivormi ja nüüd hakkas vildinõel kiirustades üles-alla liikuma. Tuli olla ka ettevaatlik, et nõel näppu ei torakaks.

Villaloori vanutamine käis aga sooja seebivahu ja rullimise abil.

Ringikujulised liigutused aitasid villakiududel kokku sulada ja eelnevalt kujundatud muster vildiks hõõruda. Saime teada, et valminud vilti tuleb "ehmatada" sooja ja külma veega. Mitmedki lapsed jõudsid proovida kuiv- ja märgviltimist.

Ahjus küpsev karask tuletas end meelde meeldiva lõhnaga ning krõbe kooruke reetis, et karask ongi valmis. Värvikirevad viltipildid, tähed, lam-

Perenaised karaskit ahju panemas.

bad ja inglid silma paitamas, hakkasime mekkima kuldpruuni odrakaraskit. Isuäratavale karaskile määrisime munavõid ja mett, suutaied olid nii maitsvad, et peaaegu viisid keelegi alla.

Tore pärimuspäev oli, nüüd võivad valged kadrid karjaõnne tooma tulla, et kasvaksid villased lambad, kes meie uut ja sooja villa annaksid.

Margit Urbel

Mardi küüned külmetavad, mardi varbad valutavad...

... ja mardid tohtisid tuppa tulla, viskasid viljaõnne ja lubasid loomaõnne ja nägid oma maskides lõbusad ja rõõmsad välja...

Just selline mardipäevane oli Kõlni Eesti Kooli päev 10. novembril. Suurematele suuremad kirjutükid, väiksematele ringmängulaulud koos kaasaliikumise, võimlemistunnis-ki tehti kõva trenni koos lauluga. Üheskoos meisterdati kõigile lastele maskid ja pean ausalt tunnistama, et iga lapse fantaasia leidis just selle temale omase tulemuse ning pisikesi mardisante ei tundnudki maskide tagant päris täpselt enam ära.

Kui õppimised õpitud, algas päeva kõige huvitavam osa – kõike, mida päeva esimesel poolel sai omandatud, võis nüüd emadele-isadele näidata.

Nii algas meie koolipäeva finaali – MARDIPIDU. Suurel Mardiperel ei saanud ju puududa ka Perenaine ja Peremees, kes siis lahkelt oma suurest korvist lauljatele-tantsijaile-sal-

Mardid enda meisterdatud maksidega.

Fotod: Heiko Schmauck

mittlejale õige mardikombekohaselt midagi koduteele kaasa andsid, et viljad ikka tõepoolest tuleval aastal kõrgeks sirguksid!

Koolipäeva lõpuks olid kõik ühises tantsuringis – mardisandid, emmed-issid, õpetajad – nii, nagu see meie juures juba tavaks saanud.

Päeva lõpuks said kõik pidulised kokku ühises tantsuringis.

Aitäh tegijaile, aitäh koolilastele ja emadele-isadele, kes kõik ühise suure Mardiperena selle päeva tegusaks ja lõbusaks muutsid!

Kena algavat adventiaega kõigile ja meie kohtume jälle 14. detsembril Annabergis. Siis ootame juba jõuluvana!

Merike Miländer

Berliini Eesti Kooli sügis on täis õpinguid ja toimetusi

Berliini Eesti Koolis algas sel sügisel juba viies õppeaasta. Õppetöö toimub neljas rühmas – pisikesed, koolieelikud ning koolilapsed. Koolilaste rühm on jaotatud kahte gruppi, võttes arvesse laste eesti keele taset. Nii saavutatakse paremaid õpitulemusi ja ka laste motivatsioon õppetöös usinalt kaasa lüüa on tänu õppetööl kahes grupis märgatavalt paranenud.

Novembri koolipäeval said lapsed moedisaineritena kätt proovida.

Koolilapsed võtavad esimesel poolaastal osa kirjasõbra projektist. Projekt eesmärk on arendada kirjallikku väljendusoskust ning saada uusi sõpru. Kirjasõbrad on teistest väljaspool Eestit tegutsevatest koolidest. Igas tunnis kirjutatakse koos kirju ja loetakse huviga saadud kirju. Berliini kooli õpilased kirjutavad Brüsseli ja Stockholmi kirjasõpradele oma elust ja tegemistest Berliinis ja ootavad pikisilmi uudiseid oma kirjasõpradelt.

Eesti rahvakalendris tähtsal kohal asuvat mardipäeva on Berliini Eesti Koolis igal aastal tähistatud. Nii ka sel aastal. Lapsed, kes olid

end vaesteks santideks riietanud esinesid Maarja Ansorgi juhendamisel lastevanematele ja teistele külalistele mitmete mardipäevateemaliste rahvalaulude ja -tantsudega. Lapsed lugesid mõistatusi ning sooviti teineteisele head vilja- ja karjaõnne.

Eesti keele õpetaja Maarja Pae ütleb, et Berliini Eesti Koolis töötamise teeb tema jaoks eriliseks just see, et see on koostöö ja suures osas vahvad lapsed ja suurepärase kolleegid, teistele õpetamine ja ise õppimine. Nii ongi tegemist väga tore- da kogemusega ja hakkab kurb, kui mõelda, et enne jõulupuhkust ainult üks koolipäev veel ees ongi.

Ingrid Melzer

Annabergis tantsiti rahvatantsu, mängiti mängu ja joosti marti

Novembrikuu teisel nädalavahetusel tuldi tavapäraselt kokku Annabergis, et üheskoos meeleolukalt aega veeta.

Tegevusrikkad päevad mõõduisid linnulennul. Koroonamängus osales 23 võistlejat, rändkarika ja Eesti-Saksamaa meistritiitli omandas sel aastal Villu Kungas. Teine koht läks Malte Vainumäele ja kolmas koht Tõnu Jansonile.

Paralleelselt mängiti jakkolot kahes erinevas meeskonnas – lapsed/noored ja täiskasvanud.

Jakkolo Eesti-Saksamaa meistritiitli ja rändkarika sai Nico Müller, teist kohta jagasid omavahel Rebekka Albrecht ja Jonas Wirki ja ka kolmas koht läks jagamisele Erik Kalveti ja Matu Albrechti vahel.

Täiskasvanute seas sai Eesti-Saksamaa meistriks ja võitis rändkarika Elke Müller, teisele kohale jõudsid Marge Palm ja Madis Rummung ning kolmandat kohta jagasid Naimi Leitaru ja Laine Vainumäe.

Suur tänu Laine ja Lembit Vainumäele korraldamiste eest!

Merle ja Laine Vainumäe jakkolot mängimas. Laine Vainumäe (paremal) andis abikäe ka mängudeõhtu organiseerimisel. Foto: Lembit Vainumäe

Rahvatantsu töötuba juhendas rahvatantsukultuuri järjepidevuse kandja Meljo Kaaviste Berliinist.

Meljo on lõpetanud lavakunstika-teedri Mait Agu õpilasena. Tantsusammude õpetamise vahel rääkis ta eesti tantsupärimusest, selle erinevustest maakondades ja rahvatantsust kui eesti kultuuri kandjast. See oli väga huvitav!

Õhinal mindi juhendajaga kaasa ja tantsijatele pakkus töötuba palju rõõmu. Pühapäeval rahvatants jätkus, nii et tantsijate higi voolas. Loodame väga, et Meljo nõustub ka tulevikus meie siinsete rahvatantsuhuviliste juhendamist jätkama.

Annabergi lossis asuvas kabelis leidis aset õhtune palvus, teenis õpetaja Kristel Neitsov-Mauer.

Laupäevasele mardipäevale tulid sandid jooksma ja meile regivärssidega õnne soovima. Enamik osavõtjatest olid selga pannud huvitavaid ja kirjud kostüümid. Pärast rikkalikku kehakinnitust Rootsi lausa lauldi, tantsiti ja vesteldi hommikuni välja.

ER

EASi Hamburgi esindus tähistas kümmandat tegutsemisaastat

Tegemist on omamoodi majandusimega: EASi esindus Saksamaal – kolinnud kümme aastat tagasi pealinnast Berliinist sadamalinnna Hamburgisse – on oma Hamburgi ajastu esimese dekaadi jooksul jalule pannud muljetavaldavalt viljaka koostöö kõige erinevates valdkondades ning saksakeelse keeleruumi majandusnimeste ning turismikorraldajate jaoks Eesti Euroopa kaardile tagasi toonud.

24. oktoobril kogunesid Eesti sõbrad ja partnerid EASi ja Hamburgi aukonsulaadi kutsel Hamburgi Mere-museumi. Kohalik keset Hamburgi sadamat asuvas maritiimseid eksponaate väärtustavas hoones ei oleks võinud olla sobivam: piirkonnast õhukub ajaloo, kaubanduse ja edu hõngu. Hamburg, kes endast reeglina vaid ülivõrdes räägib ning kus “piprakotid” (kohalik sõimusõna rikkurite kohta) on ette näidata sajanditepikkune edulugu, mis põhineb kauplemisel ülemeremaadega, võttis meie noort taasiseseisvunud riiki toona küll teadmiseks, kuid sellega üldjoontes asi piirduski.

Riina Leminsky on õigustatult uhke selle aja jooksul saavutatu üle, sest EASi lugu on ka suuresti tema lugu. Nii on ta EASi Saksamaa esindust üsna algusest peale saanud ning kasvunud koos esindusega ehitades üles tänuväärse Eesti-Saksa majanduskontaktide võrgustiku.

Aastaid tagasi lisandus Hamburgisse ka Evely Baum, kes koordineerib turismidirektorina atraktiivse reisisihi Eesti turustamist ning kelle teenete hulka võib muu hulgas lugeda arvukad Eestit kajastavad artiklid saksakeelses meedias.

Paari aasta eest sai esindus veel täienduse Laura Balzeri näol ja alates suvest lisandus esindusele käepikendus Lõuna-Saksamaale – ekspordiesindaja Tiina Kivikas.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (ehk EAS või Enterprise Estonia) on tähtsaim riiklik asutus, mis toetab eesti majandust ning ettevõtlust ning mängib olulist rolli rahvusvaheliste kaubasuhete edendamisel. Tal on välisesindused järgnevates linnades: Hamburg, Helsingi, London, Moskva, Stockholm, Peterburg, San Jose/Silicon Valley, Shanghai ja Tokio.

Saksamaa esinduse kolimine Hamburgisse on ennast õigustanud. Koostöö kohalike kaalukate institutsioonidega ja ettevõtete toimib suurepäraselt (Kaubandus- ja Tööstuskoda,

Hamburgi Majandusesindus, Hamburgi Maailmamajanduse Instituut, Hamburgi Börs, Baltic Sea Forum, Hamburgi Mess, Ida- ja Kesk-Euroopa Ühing, Majandusministeerium, olulised reisikorraldajad jne).

Projektide ja koostöö loetelu on pikk, näiteks vabakaubandustsoonide (vabasadamate) rajamine Eesti sadamates, osavõtt tähtsamatest traditsioonilistest messidest, iga-aastased äridelegatsioonide külastused mõlemas suunas, logistikaklastrite ja tuuleenergia liitude koostöö käivitamine, infotehnoloogia toodete ja süsteemide vahendamine, Eesti esitlemine suurüritustel. Mitmel Eestis tegutseval saksa firmal on Hamburgi või Põhja-Saksa taust, näiteks: Enercity, Göllner Spedition, Kühne + Nagel, Marquard & Bahls jne. Saksa (hansa) ärikultuuri tervitatakse Eestis hea meelega. Koostöö ei piirdu juba ammu pelgalt majandusega, vaid toimib juba aastaid kultuuri, spordi, meedia, hariduse, teaduse ja muusika valdkonnas.

Juubeliüritusele kutsutud külaliste nimekiri oli prominentne, seda võis lugeda kui “who is who” Eesti-Saksa suhetes. Peene ürituse ajend oli EASi ja aukonsulaadi soov väärikalt täna-da koostööpartnereid majandusest, kultuurivaldkonnast, diplomaatilise korpusest ja poliitikast nende toetuse, ideede ja tähelepanekute eest.

Avakõneleja majandusminister Juhan Parts oli Hamburgisse tulnud mitmepäevasele visiidile, et avada samaaegselt toimunud paadimess hanseboot, sest tänavune partnermaa oli Eesti. Järjekordne EASi teene ja aastatepikkust eeltööd krooniv silmator-kav suurüritus.

Minister rõhutas Saksamaa ja Eesti ajalooliste suhete pikkust, tähtsust ning tänapäevaste kontaktide laiahaardelisust. Kohalviibivad VIPid kuulsid ülevaadet Eesti majanduslikust eduloost.

Hamburgi senati esindajana kinnitas majanduskantsler dr Bernd Egert

EASi Saksamaa esinduse naispere (vasakult Tiina Kivikas, Laura Balzer, Evely Baum ja Riina Leminsky) koos minister Juhan Partsiaga.

Fotod: Meeli Küttim

Eesti Vabariigi saatkond Berliinis tõi sünnipäevaliste kaasa hiigelsuure Eesti lipu värvides tordi.

Vaba- ja Hansalinn Hamburgi Senati rõõmu selle üle, et Eesti oma majandusesinduse just nende linna üle tõi ning kinnitas Hamburgi linna igakülgset toetust, aidates kaasa kontaktvõrgustiku suurendamisele ning esinduse etableerumisele.

Eesti aukonsul Hamburgis dr Ulf Lange rääkis enda isikliku loo: kuidas temal tekkisid esimesed sidemed Eestiga. Lisaks EASi 10. sünnipäevale oli vastuvõtul teinegi kaalukas põhjus: 20 aastat tagasi rajati Hamburgis Saksamaa esimene aukonsulaat, sest

“Estland braucht Freunde.” Aukonsuli panust Eesti-Saksa suhetele tunnustas EV suursaadik Berliinis dr Kaja Tael EV poolt välja antud medaliga. Lisaks oli saatkond sünnipäevaliste kingituseks kaasa toonud hiigelsuure eesti lipu värvides tordi.

Saksa taustaga Eesti firma Scribicon OÜ oli sünnipäevaks kokku pannud informatiivse ja vaimuka filmiklipi, mis kajastas EASi kümnet möödunud aastat. Filmiklipi leiab YouTube’is märksõna all “10 Jahre Enterprise Estonia in Hamburg”.

Muusikalise poole eest hoolitseid G. Otsa muusikakooli tudengid. Maitsevate roogade eest tuleb tänada Airo Catering Service Eesti OÜ peakokka Ivari Kuimetit.

Õhtu üllatuseks kujunes loosimine, peaaühinnaks reis Eestisse. Auhinnad olid välja pannud Tallink, hotell Telegraaf, Eesti Disainikeskus ja Olde Hansa.

EASi esindusele palju õnne ja järgmiseks aastakümneks edu soovides, sünnipäeva külaline ja eesti-saksa tõlk

Liiliika M. Allev

Paljud peokülalised olid Annabergi tulnud kostümeeritult, – oli ju tegemist mardijaga.

Foto: Karin Rumming

Koroonamäng Annabergis.

Foto: Lembit Vainumäe

Raimond Valgre – “Minu elu lood”

Salongiliku meeleoluga kahe-tunnine kontsertendus “Minu elu lood” on lugu Eesti levi-muusika suurkujust, keerulise elusaatusega legendaarsest muusikust Raimond Valgrest, kelle sünnist möödus tänavu 100 aastat.

“Minu elu lood” seob omavahel tihedalt sõna ja muusika. Etendus põhineb Valgre omaenda käega kirjutatud “Elulool” ning väljavõtetel tema kirjavahetusest armastatu Niina Vassiljevaga. Sõnalist osa täiendavad Valgre kõige kuulsamad palad: “Muinaslugu muusikas”, “Peagi saabun tagasi su juurde”, “Sinilind” ja paljud teised, kuid ka vähem tähelepanu pälvinud lood nagu “Unelmate valss”, “Üksi” ja muu hulgas ka “Saaremaa vals” vähendatud minoorne originaalvariant.

Etenduse esimene osa käsitleb peamiselt esimese vabariigi aegset

Raimond Valgre.

helget ja nostalgilist perioodi. Teises pooles mängib end peaosaliseks II maailmasõda, kuhu ihult ja hingelt lääne orientatsiooni mees ootamatult kisti.

Kava sobivad kõige paremini iseloomustama Eesti levimuusika korüfee Valter Ojakäärü sõnad: “Raimond Valgre on eestlastele nii eriline, lähedane ja paljuütlev kuju, et ta on rohkem nagu kaunis mälestus kui konkreetne isik või helilooja. Ta elab oma lauldes, tema viise teatakse peast ja igaüks on loonud endale oma kujutluse legendist, milles on osake romantilist, kergesti armuvast ja kergesti pettuvast inimesest, osake andekast, tervenisti muusikale pühendunud heliloojast, osake meie kõigi kaotatud paradisiist, meie kõigi unistustest, lootustest, õnnest ja õnnetusel. Ajal, millal mõnegi tema eakaaslase muusika on vajunud unustuse hõlma, püsivad Valgre laulud igihaljana, leiavad üha uusi kuulajaid ning esitajaid.”

Raimond Valgre osas astub üles Vanemuise näitleja Rain Simmul.

ER

Arvo Wichmanni näitus "Jazz in Berlin" saatkonnas

30. oktoobril avati Berliini Eesti Suursaatkonnas Arvo Wichmanni maalinäitus "Jazz in Berlin". See on Berliinis üle 25 aasta töötava eesti jazzfotograafi ja maalikunstniku Arvo Wichmanni esimene suurem näitus Saksamaa pealinnas.

Wichmann, kes töötab põhiliselt Berliinis ja Zürichis suurtel jazzfestivalidel akrediteeritud fotograafina, tegi endale esmalt nime suurepärase fotoportretistina, kelle kaamera eest on läbi käinud suur hulk nimekaid nüüdisjazzi artiste.

Fotograafina huvitab Wichmanni laulja või pillimehe emotsionaalne laetus, hingeline kõrghetk. Viimastel aastatel on Wichmanni järjest enam paelunud aga ka hüperrealistlik maalikunst, ning tänaseks on ta loonud

mitukümmend jazzmuusikute (Al Jarreau, Roy Hargrove, Ingrid Lukas, Villu Veski jt) portreemaali, mis kõik baseeruvad tema fotodel. Hüperrealistina saavutanud tehniliselt virtuosuse, lisab ta kunstnikuna oma fotodele lõuendil juurde hüperrealistlikule väljenduslikkusele iseloomulikke detaile nagu säravad pinnad, vastuhelgid, esteetiline külmus. Paljud maalid muudab omakorda eriliseks modelli signatuur.

Koos 25. oktoobril avatud väljapanekuga kohvikus "JazzCafe Berlin" on tegu Arvo Wichmanni esimeste näitustega Berliinis mis on ka tänava Berliini Jazzfestivali ametlikus programmis (vt: <http://www.jazz-guide-berlin.de>).

Saatkonna näitust on võimalik vaadata 5. jaanuarini 2014.

Arutelu "Euroopa ajalugu – rahvuslikud mälestused?"

30. oktoobril toimus Konrad Adenaueri Sihtasutuse (KAS) Akadeemias Berliinis Saksamaa, Eesti, Poola ja Tšehhi ajaloolaste poodiumarutelu "Euroopa ajalugu – rahvuslikud mälestused?"

Eestist osales arutelul saatkonna vahendusel professor David Vseiovi. Üritus toimus seoses rahvusvahelise rändnäituse "Totalitaarsus Euroopas. Fašism-natsism-kommunism" (Eesti-poolne projektpartner Eesti Mälu Instituut) avamisega. Näituse eesmärk on teadvustada fašismi-natsismi kõrval ka kommunismi kuritegusid.

Konrad Adenaueri Sihtasutus on saatnud näituse kataloogi ka 280 koolile Berliinis.

Üleskutse

Kirjutame üles kõik Eestis mängitud lastemängud!

Eesti Rahvaluule Arhiiv korraldab kultuuripärandi aasta puhul lastemängude kogumise võistlust. Võistlus kestab 2013. aasta lõpuni. 1934.–1935. aastal koguti sarnase aktsiooni tulemusena arhiivi üle 15000 mängukirjelduse – selle aasta lõpuks loodetakse saada hea ülevaade sellest, milliseid mänge on eelmisest kogumisest kuni tänaseni Eestis mängitud.

Lastemängude kogumisvõistlus ei ole sel korral suunatud ainult lastele: eriti teretulnud on mängukirjeldused täiskasvanutelt ja noortelt, kel kõige tegusam mänguaeg seljataga. Oodatakse nii meenutusi oma lapsepõlve mänguvõimalustest, -paikadest ja -seltskondadest kui ka mängukirjeldusi ja -õpetusi. Sobivad kõik

mängud, olgu need siis pallimängud, viskemängud, jooksumängud, peitusmängud, hüppemängud, tasakaalumängud, plaksutamismängud, sõrmemängud, pandimängud, kaardimängud, lauamängud, paberimängud, sõnamängud – või hoopis arvu- ja timängud.

Tõid saab esitada ERA uue kogumismooduli Kratt kaudu aadressil <http://kratt.folklore.ee/> või kirja teel kratt@folklore.ee ja "Lastemängud" Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahvaluule Arhiiv, Vanemuise 42, Tartu, 51003.

Lisainfo mängukogumise kohta: Eesti Rahvaluule Arhiiv, tel. (+372) 73 77 730, (+372) 73 77 737 Kadri Tamm, Astrid Tuisk; e-post kratt@folklore.ee

ER

ERSO käis kontsertturneel Ameerika Ühendriikides

28. oktoobrist kuni 18. novembrini oli Eesti Riiklik Sümfooniaorkester turneel Ameerika Ühendriikides, riigi ida- ja läänepoolsetel anti kokku 15 kontserti.

Turneel juhatasid orkestrit praegune peadirigent ja kunstiline juht Neeme Järvi, eelmine peadirigent Nikolai Aleksejev ning ühel kontserdil sellest hooajast Sarasota sümfooniaorkestri peadirigendina tööd alustanud Anu Tali. Solistidena esinevad 2011. aasta Tšaikovski-nimelise konkursi võitja tšellist Narek Hakhnazaryan ja mitmete rahvusvaheliste konkursside laureaate, viendat hooaega Colorado sümfooniaorkestri tšellorühma kontsertmeistrina tegutsev Eesti tšellist Silver Ainomäe.

Kontserdil New Yorgi Lincoln Center' Avery Fisher Hallis, mis igapäevaselt on New Yorgi Filharmoonikute kodusaal, astus 10. novembril koos ERSOga lavale samal ajal Ameerikas turneel olnud Eesti Filharmoonia Kammerkoor.

Kontserdi New Yorgi Lincoln Center' Avery Fisher Hall'is oli meenukas. Tegemist on maailma ühe minnekama saali, New Yorgi Filharmoo-

ERSO peadirigent ja kunstiline juht Neeme Järvi.

nikute kodusaaliga. Ettekandele tulid Veljo Tormise Avamäng nr 2, Arvo Pärdi "In principio" (esiettekanne New Yorgis) ja "Da pacem Domine", Mozarti "Ave verum corpus" ning Sibeliusse V sümfoonia. Aplaus ja braavo-hüüded olid nii kontserdi esimese kui ka teise poole järel tormilised. Esimese poole lõpus läks kordamisele Mozarti "Ave verum corpus",

teise poole lisalooks esitati Sibeliusse "Andante festivo".

ERSO peadirigent ja kunstiline juht Neeme Järvi ütles kontsertturneed kommenteerides: "Orkester on suurepäraselt mänginud, meil on olnud haruldased saalid ja suurepärase vastuvõtt. Pole kahtlust, et ERSO kuulub maailmaklassi." New Yorgi kontserdi kohta ütles ta, et on uhke selle üle, et saab esineda just Eesti orkestriga. "See tekitab hoopis teistsuguse elevuse," ütles ta.

ERSO direktor Kadri Tali ütles, et on õnnelik ja uhke Eesti muusikaolu üle. "Esinemine ühes maailma olulisemas, enam kui 2700-kohalises publikust tulvil saalis annab jõudu ja usku, et me ei ole väikesed, et meid kuulatakse ja kuulatakse," ütles ta New Yorgi kontserdi kohta.

Publikumenu on olnud suur ja kriitikute hinnangud suurepärase. Korduvalt on esile tõstetud orkestri erilisel kaunist keelpillikõla ja tavapäraseks on saanud, et kontserdi lõpus esitatakse kaks lisapala. "Eesti sümfooniaorkester liigutab helimägesid," kirjutas Los Angeles Times.

ER

Eesti ajakirju saab nüüd lugeda kõikjal maailmas

Septembris lansseeriti Eesti esimene ja ainuke digikiosk Fingler.com, millega on juba praegu liitunud suurem osa Eesti ajakirjakirjastajaid. Fingler.com-i loojate kaugem eesmärk on arendada välja täisteenust pakkuv multimeediaplattform.

Fingler arenes välja reklaamiagentuurist Imagine ning sündis juhuslikult, kuna ühel kliendil oli vajadus digitaalse ajakirja levitamise vastu, mida saaks lugeda ka iPadis ja mis oleks Flashi-vaba. Nii loodi tehniliselt algne lahendus ning edasi tekkis mõte, et arendaks edasi digitaalse kioski.

"Kuna meil kirjastamisest väga palju teadmisi ei olnud, siis esimene

lahendus ei olnud väga kasutajasõbralik," meenutas Fingleri tegevjuht Margo Kütt. "Praeguse lahenduse puhul kaasasime Soome spetsialistid ja olime ka ise selleks hetkeks palju targemaks saanud. Lisaks tekkis mõte lisaks ajakirjadele ehitada platvorm ka raamatute jaoks."

Novembri lõpuks lisandubki tavalisele pdf-failile lisaks digiraamatute formaat epub ja Finglerisse ilmuvad müügile ka raamatud. Uue aasta alguses valmivad rakendused tahvelarvutitele, millega kaasneb offline lugemise võimalus.

Samuti loodetakse uue aasta esimeseks pooleks valmis saada lahendus, kus multimeedia pdf-i lisamine Finglerisse toimub sama lihtsalt

kui tavalise pdf-i lisamine, millega muutub Fingler atraktiivseks ka ajalehe kirjastajatele.

"Järgmisel aastal algab Fingleri täiesti uue tarkvara arendus, millega järgmise aasta sügiseks saab Finglerist täisteenust pakkuv multimeedia platvorm, kuhu lisandub muusika ja video ning palju muid huvitavaid juba tuntud, kuid ka täna veel ideetasandil olevaid võimalusi," rääkis Kütt ambitsioonidest.

Oktoobri teises pooles lõppes edukalt Fingler.com Eesti Facebooki lehe kampaania, kus kasvatati fännide hulka 5000ni. Facebooki lehega liitudes saab kõige operatiivsemalt teada, kas on müüki jõudnud mõni uus ajakiri.

Jazzensemble Baden-Württemberg esines Karlsruhe džässisõpradele

3. oktoobril oli Karlsruhe džässisõpradel võimalus Jazzensemble esinemist nautida Hemingway Lounge'is. Kuulajate braavo-hüüded ja mitte lõppeda tahtev aplaus olid tunnustuseks noortele muusikutele.

Jazzensemble Baden-Württemberg on omanäoline formatsioon, sest koosneb Baden-Württembergi liidumaa džässipreemia laureaate: 2005. aasta laureaate Thomas Siffing (trompet), 1997. aasta laureaate Peter Lehel (saksofon), 2007. aasta laureaate Kristjan Randalu (klaver), 2009. aasta laureaate Axel Kühn (bass) ja 2008. aasta laureaate Bodek Janke (trummid).

Idee luua ansambel tekkis saksofonistil ja heliloojal Peter Lehelil 2010. aastal, eesmärgiga ühendada esmaklassiliste interpretide oskused ning juba ka rahvusvahelist tunnustust leidnud muusikute kreatiivne potentsiaal.

Igal bändiliikmel on edukalt toimivad projektid, mille kaudu nad

Esinejad (vasakult) Kristjan Randalu, Thomas Siffing, Peter Lehel, Axel Kühn, Bodek Janke publiku tunnustust vastu võtmas. Foto: Meeli Bagger

oma oskusi näidata saavad. Musitseerides üheskoos on kõigil võimalik, aga ka ülesanne, omaenda mängu ansambli liikmetega integreerida, värskendada, olla avatud uuele. See on põnev väljakutse ja pakub alati huvi publikule. Esitatakse eranditult omaloomingut, sest lisaks väljapaistvale interpretatsioonioskusele

on kõik ansambli liikmed ka võimekad heliloojad.

Käesoleva aasta oktoobris andis ansambel Baden-Württembergis viis kontserti, mille live-ülevõtetest valmib CD, mida on plaanis presenteerida kontserdil 1. detsembril Mannheimis.

Meeli Bagger

Võrumaal langenud metsavennad maeti Vastseliina kalmistule

21. septembril maeti Vastseliina kalmistule kolmeteistkümne metsavenna säilmed, kes olid langenud Võrumaal Lükkä, Viglasoo ja Puutlipalu punkrilahingutes.

Langenud metsavendade mälestusjumalateenistus toimus EELK Vastseliina Katariina kirikus, kus teenistuse viis läbi õpetaja Toivo Hollo. Mälestuskõne pidas kaitseminister Urmas Reinsalu.

Võrumaa kaitseliitlaste auvahtkond toimetab kirstud langenud metsavendade säilmetega kalmistule, kus need sängitati sõjaväeliste austusavalduste saatel.

Mälestusristi juurde asetati EV Presidendi, Riigikogu, Kaitseministeeriumi, Kaitseliidu jt pärjad. Muusikalise osa eest kandis hoolt Kaitseväge orkester peadirigent kolonelleitnant Peeter Saani juhtimisel.

Tseremoonial osales langenud metsavendade sugulasi, kaitseliitlasi, naiskodukaitseliikmeid, vabandavõitlejate organisatsioonide esindajaid, kohalikku rahvast jt.

Harald Keem sündis 17. detsembril 1923 Võrumaal Vaabina vallas Kurenurme külas. Oli 1943. aastal Saksa riigitooteenistuses (RAD). Seejärel läks Soome, kus astus sügisel 1943 vabatahtlikuna armeesse, teenis seal Peastaabi luureosakonnas, sai erikoolituse Sökös Staffani saarel ja Suomussalmis. Saadeti Hauka grupis juulis 1944 luureülesandega Eestisse. Tema ülesandeks oli sipedidamine Eesti vastupanuliikumise ja välismaailma vahel. Ta varjas end koos metsavendadega Sangastes ja Sõmerpalus. Oli üks 10. Rohelise Partisanide Pataljoni asutajaid ja Võru koolinoorte vastupanuliikumise organiseerijaid koos soomepoiss Viktor Lukkiga. Langes 28. detsembril 1945 Lükkä punkris NKVD haarangus.

Henn Pihlapuu sündis 23. detsembril 1928 Orava vallas. Ta oli Võru keskkooli õpilane ja vastupanugrupi Sini-Must-Valge liige. Metsavendadega liitus pärast kasuisa arreteerimist oktoobris 1945. Langes 28. detsembril 1945 Lükkä punkris NKVD haarangus.

Tundmatu Metsavend oli kolmas langenu 28. detsembril 1945 toimunud Lükkä punkrilahingus.

Rafael Vähi sündis 20. septembril 1920 Misso vallas Säpil. Metsavendadega liitus 1951. aastal, kuna tema metsavennast vend Richard oli NKVD poolt tagaetatav. Langes Viglasoo punkrilahingus 27. märtsil 1953.

Väino Härm sündis 4. mail 1935 Misso vallas Häärmanil. Varjas end koos vanematega metsavendade juu-

res, kuna tema onu Richard Vähi oli metsavennana tagaotsitav. Langes 27. märtsil 1953 Viglasoo punkrilahingus. Tema ema Julie ja isa Aleksander Härm arreteeriti.

Richard Vähi sündis 10. mail 1918 Misso vallas Sapi külas. Mobiliseeriti 1941 Punaarmeesse, sattus sakslaste kätte sõjavangi. Pärast sõda töötas kodukandis põllumehena, kuid sattus 1949 küüditatavate nimekirja ja seejärel varjus metsas. 1951. aastal õnnestus tal koos kaasvõitleja Karl Kuusiga murda välja Saika punkrilahingust, kus kuus metsavenda langes. Moodustas seejärel metsavendade salga, mis varjas end Haanja ja Lindora ümbruses. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

Elsa Vähi (neiuna Eenla) sündis 2. detsembril 1924. Varjas end Richard Vähi naisena küüditamise eest koos väikese lapsega, 1950 liitus metsavendadega. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

Karl Kaur sündis 10. veebruaril 1920 Misso vallas Hino külas. Mobiliseeriti Saksa sõjaväkke 1944, augustis arreteeriti, kuid põgenes ja asus koos naise Melaniega metsapunkrisse. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

August Kuus sündis 8. veebruaril 1923 Sõmerpalu vallas Linnamäel. Tema abikaasa küüditati 1949, kuid tal endal õnnestus põgeneda. 1951 liitus Richard Vähi metsavendade salgaga. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

Endel Leimann sündis 6. mail 1914 Vastseliina vallas Perametsas. Põgenes 1949. aastal, kui teda küüditama tuldi ja varjas end metsas. 1951 liitus Richard Vähi metsavendade salgaga. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

August Kurra sündis 3. detsembril 1912 Lätis. Teenis Saksa sõjaväes ja sattus venelaste kätte sõjavangi kuid põgenes. Liitus suvel 1951 Richard Vähi metsavendade salgaga. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

Leida Grünthal sündis 24. mail 1924 Misso vallas Mauril. Tema Kaitseliidu piirkonna ülemast isa ja vend olid pääsenud Rootsi. 1949. aastal kuulus küüditatute nimekirja, kuid tal õnnestus end varjata, kuni liitus metsavendadega. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953.

Lehte-Kai Ojamäe sündis 23. mail 1924 Saaluste vallas Petruse külas. Kuulus Võru keskkooli vastupanuorganisatsiooni. Kogu pere varjas end 1949. aastast küüditamise eest. Liitus 1951. aasta sügisel Richard Vähi metsavendade salgaga. Langes Puutlipalu punkrilahingus 29. märtsil 1953. **Peep Pillak**

Jumalateenistus langenud metsavendade mälestuseks Vastseliina kirikus.

Foto: Peep Pillak

Punkrilahingud ja terroriarheoloogia

Lükkä punkrilahing

28. detsembril 1945 toimus Lükkä Luhasoos Võrumaal lahing metsavendade ja nõukogude sisevägede üksuse vahel.

Punkris oli sel ööl 11 metsavenda. Kuna metsavendadel valvet väljas ei olnud, siis tabas varahommikul kell 5 alanud rünnak neid une pealt. Põlema süttinud punkrist väljuvad metsavennad sattusid tiheda tule alla ja üheksa neist langes: Harald Keem, Arnold Kuus, Vambola Lukk, Viktor Lukk, Mihkel Lõhmus, Henn Pihlapuu, Edgar Raudsepp, Kalju Raudsepp ning üks tundmatu metsavend. Arnold Ottanil ja Kristjan Tuvikesel õnnestus haarangust eluga põgeneda. Esimene neist hukkus hiljem, kuid Kristjan Tuvike elab tänaseni.

Harald Keemi, Henn Pihlapuu ja tundmatu metsavenna säilmed jäid aastakümneteks punkri lähedale metsa, kust nad alles 2011. aasta novembris avastati ja nüüd Vastseliina kalmistule maeti.

Terroriarheoloogia

Väljakaevamiste protsessi kirjeldab arheoloog Arnold Unt: "Liigniiske turbamuld pole just parim koht ideaalse väljakaevamise tegemiseks, arvestada tuli ka lühikese ajaga, mil päevavalguses tegutseda sai. Abiks olid kummipüksid ja -kindad, ning pikk kogemus selliste kohtade uu-

rimisel. Esmaselt leitud luustik osutus paraku ainult osaliselt säilinuks – tema ülakeha puudus täielikult. See lamas ühe allapoole maetud inimese peal, jalad suunatud tolle pea suunas.

Haua põhjas peadega läänesuunas lebanud kahe inimese luustikud olid samuti tugevasti räsitatud, eriti pead – need asusid küll luustike suhtes õiges kohas, kuid olid täielikult purustatud ja palju koljutükke puudus.

Punkri poolt vaadates vasakule maetule oli peale pandud suurte mustade nõõpidega tume villane palitu, parempoolse langenu juures oli näha puuvillase pesusärgi jäänuseid.

Matmise aega ja muid sellega seotud asjaolusid võib vaid oletada. Kindel on see, et matja(d) ei olnud võimuesindajad – madala haua põhi oli vooderdatud kuuseokstega, mis on üks viimse austusavalduse märke.

Ühe langenu jala juures olnud vasktraat, mida võidi kasutada roiskuma läinud laiba vedamiseks hauda ja poolikult maetud laip võiksid viidata omaste poolt äraviimata langenu matmisele pikka aega pärast lahingut – näiteks kevadel?

Hauast leidsime ka mõned põlenud punkrist pärit söestunud tukid. Mis ei viita muidugi millelegi muule, kui et vähemalt üks langenu on

lebanud pärast punkri hävingut selle juures ja tema laiba hauda vedamisel on mõned söed hauda sattunud."

Puutlipalu ja Viglasoo punkrilahing

29. märtsil 1953 toimus Võrumaal Puutlipalus punkrilahing. Julgeolekutöötajad said kätte metsavendi abistanud mehe, keda piinati, et ta reedaks punkri asukohta.

Kahel korral juhatas ta varahommikul alanud operatsioonis osalenud julgeolekuväed valesse asukohta, kuid kolmandal piinamisel ta murdus ning pärastlõunasel ajal punker leiti.

Metsavennad keeldusid ettepanekust alla anda ja osutasid piirajatele kolm tundi vihast vastupanu, kuni langenud olid kõik kaheksa: Richard Vähi, Elsa Vähi, Leida Grünthal, Lehte-Kai Ojamäe, August Kuus, Karl Kaur, August Kurra ja Endel Leimann.

Vastavalt 1946. aasta direktiivile tuli tapetud metsavennad matta salajastesse kohtadesse. Nii peitsid nõukogude okupatsioonivõimud langenud metsavendade laibad Võru lähiste Reedopalo metsa, kust nad leiti chitusprihi alla maetud ühis-hauast. Sinnasamasse maeti ka 27. märtsil 1953 Viglasoo punkri hävitamisel lahingus langenud Rafael Vähi ja Väino Härm.

Lennusadamas avati suur Titanicu eksklusiivnäitus

15. novembril avati Tallinna Lennusadama angaarides 1912. aastal merepõhja vajunud ookeaniauriku Titanic näitus, kus eksponeeritakse 150 originaalset, mis pärinevad nelja kilomeetri sügavuselt Atlandi ookeanist.

Meremuuseumi direktori Urmas Dreseni hinnangul on Eestisse saabuv näituse näol tegemist suurima omataolisega Põhja-Euroopas.

Tallinna Lennusadama angaaridesse saabuvast muuseumiküllastajast saab Titanicu näitusele tulles laeva reisija aastal 1912. Nii elustatakse killud Titanicu suursugusest atmosfäärist. Elusuuruses eksponeeritakse ka "Titanicu" filmist tuntuks saanud fuajee trepp koos puitskulptuuriga.

Titanicu lood ja legendid elavad lennusadamas kuni märtsi lõpuni, mil näitus avatuks jääb. **ER**

Tallinnas avati mälestustahvel eesti teatri rajajale August von Kotzebuele

13. septembril avati Tallinnas nukuteatri maja seinal mälestustahvel kuulsale saksa näitekirjanikule ja eesti professionaalse teatri rajajale ning estoofiile August von Kotzebuele.

Kotzebue töötas selles hoones 1809. aastast tegutsenud Tallinna Teatris viimati direktorina 1812–1813. Mälestustahvli avasid Berliini Eesti saatkonna kultuuriaatsee Har-

ry Liivrand ja nukuteatri direktor Joonas Tartu.

13.–14. septembril toimus nukuteatris ja Kõue mõisas ka August von Kotzebue (1761–1819) teatritegevust käsitlev rahvusvaheline teaduskonverents "Kotzebue-kõnelused II", kus esinesid nii eesti kui ka saksa erinevate valdkondade teadlased ning esitati katkend Kotzebue Eesti saatkonna kultuuriaatsee Har-

Berliini Eesti Saatkonna kultuuriosakonna, Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemia ning Berliin-Brandenburgi Teaduste Akadeemia koostöös sündinud konverents oli pühendatud 200 aasta möödumisele Kotzebue töötamisest Tallinna Teatri direktorina.

Esimesed "Kotzebue-kõnelused" korraldati 2012. aasta oktoobris Berliinis. **ER**

Pilk ette

● **14.12.2013 – Hamburg**
Tiit Ojasoo "Hanumani teekond Lollandile"
Thalia Theater, Gaußstr. (Altona)
saksakeelne etendus
www.thaila-theater.de

● **22.11. – 14.12.2013 – Hamburg**
festival "Nordwind"
Eestit esindab koreograaf ja tantsija Mart Kangro, kes esitleb oma uut teost "Homset oodates"
etendused 6.12. ja 7.12.
Kampnagel'is, Hamburg
www.nordwind-festival.de

● **kuni 05.01.2014 – Berliin**
Arvo Wichmanni näitus
"Jazz in Berlin" (vt ka lk 6)
Eesti Suursaatkonnas ja
kohvikus "Jazz Café Berlin"

● **17. – 26.01.2014 – Berliin**
mess Grüne Woche
Rahvusvahelise messi partnerriigiks on Eesti
Koht: Messegelände Berlin
www.gruenewoche.de

EÜSLi jõulupeod

● Jõulupidu **Karlsruhes** toimub laupäeval, 30.11.13 algusega kell 18.00 Hagsfeldi Gemeindezentrumis, Schäferstr. 15, 76139 Karlsruhe

● **Müncheni Eesti Kool ja Rahvuskoondis**
7.12.2013 algusega kell 17.00
Evang. Luth. Dankeskirche Gemein-dehaus
Keferloherstr. 70
80807 München
info: Karin Ladva-Zoller
e-post: karinlz@web.de

● **Hamburgi Eesti Rahvuskoondis**
08.12.2013 algusega kell 15.00
Nikolai kiriku koguduse ruumid,
Abteistr. 39
info: Gina Bauer
e-post: HSGmbH@t-online.de

● **Kölni Eesti Rahvuskoondis ja Kölni Eesti Kool**
14.12.2013 algusega kell 15.00
Annabergi loss
Annaberger Str. 400, Bonn
Kogunemine alates kella 14.30-st
Registreerimine ja info:
Mare Rahkema
www.mare321@msn.com

● **Frankfurdi Eesti Kool ja Koondis**
7.12.2013 algusega kell 17.00
kell 20 kontsert: Juhani Jaeger Tartust
(vt www.vinland.ee)
Evangelische Auferstehungsgemein-de Kriftel, Immanuel-Kant-Str. 10,
65830 Kriftel
Osalustasu täiskasvanuile 10 eurot,
lastele 5 eurot
info ja registreerimine: Eha Salla
e-post: ehasalla@hotmail.com

● **Hamburgi eestlaskond**
14.12.2013 kell 16.00
Charlotte-Paulsen-Gymnasium
Neumann-Reichardt-Str. 20
22041 Hamburg-Wandsbek
Registreerida: 0176-7812 2212

Eesti Raja toimetus
täna

Anu ja Christof Lehmanni

lahke annetuse eest

Juubilarid!

*Sind austama tulnud me täna,
sest koitnud on pidulik päev.
Ja soovime silmade säräl,
et su õnn oleks jääv!*

Detsember
Agnes Buss
Ülo Komp

Õnnitleb Eesti Ühiskond Saksamaa
Liitvabariigi ja Eesti Rada

ESTONIAN AIRIGA TALLINNASSE

Estonian Air alustab tänavu 21. detsembril lende hooajalisel liinil Tallinna ja Müncheni vahel.

Lennud Münchenisse hakkavad toimuma laupäeviti, väljumisega Tallinnast kell 8 ja Münchenist Tallinnasse kell 9:30 kohaliku aja järgi. Lennuliin jääb avatuks 29. märtsini 2014.

Ühe suuna hind Tallinnast Münchenisse alates 99,90 eurost ja Münchenist Tallinnasse alates 124,74 eurost sisaldab kõiki makse, ostes pileti Estonian Airi kodulehelt.

*Kaks väikest päkka,
kaks sinisilma
on teile rõõmuks
sündinud siia ilma!*

EÜSLi liikmel Martin Blumil sündis
12. novembril neljas laps

Südamlikke õnnesoove pisitütre sünni puhul vanematele Linda ja Martin Blumile, õele Helenale, vendadele Henrile ja Hansule

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigi
EÜSLi Müncheni Eesti koolipere

Põhja-Inglismaal avati eesti kool

1. septembril kogunesid Põhja-Inglismaa Eesti koolis õppetööd alustavad lapsed Bradfordi Eesti Kodu klubisse avaaktusele. Aktusel osalesid ka Bradfordi Eesti Täienduskooli endised õpilased.

Õppureile jagati välja koolimütsid (kingitusena Eesti koolimütside tootja Velmard poolt) ning aabitsad ja sinna juurde kuuluvad töövihikud, mis saabusid Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumilt ning Eesti Instituudilt. Bradfordi Eesti Täienduskool sulges ukseid pea 40 aastat tagasi. Uus Eesti kool hakkab kord kuus tegutsema nii Bradfordis kui ka Manchesteris.

Eesti Hüäl

Paljud e-raamatud tasuta kättesaadavad

Kultuuriministeeriumi programmi "Eesti kirjandus" toel on nüüdsest Rahvusraamatukogu e-keskkonna www.digar.ee kaudu kättesaadavad 116 Eesti kirjandusklassikasse kuuluvat teost e-raamatuna, mis on kõigile huviliste tasuta kättesaadavad. Nimekiri valmis koostöös Eesti Emakeeleõpetajate Seltsiga ja aasta lõpuks saavad selle projekti raames lugejatele kättesaadavaks kokku 165 e-raamatut.

E-raamatuna on kättesaadavad Anton Hansen Tammsaare, August Kitzbergi, Eduard Vilde, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Eduard Bornhöhe, Juhan Liivi, Lydia Koidula, Jüri Parijõgi ja paljude teiste teosed.

EESTI KULTUURIPÄEVAD 28.–30.03.2014

EÜSL kutsub veetma järjekordset meeolelukat ja sisutihedat nädalavahetust Annabergis teemal "Pärimusest ja päris elust".

● Mikk Sarv kõneleb ja laulab sellest, kuidas pärimine tähendab ka küsimist ja päris elamine pärimuse toel elamist

● Loodusajakirjanik Kristel Vilbaste räägib nii meie kui ka teiste maade allikapärimusest ja selles kajastuvast loodussuhtest

● Prof. Katrin Laur (Köln) näitab filmi "Ruudi" ja kõneleb oma elu- ja loometeest

● Laupäeva õhtul muusikaline etendus Raimond Valgrest "Minu elu lood" (vt ka lk 5)
Esinevad Rain Simmul (Raimond Valgre osas), Jaan Sööt (ansamblist "Jäääär", kitarr ja laul) – Allan Jakobi (akordion)

Referendiga ühiskonnapoliitilisel teemal läbi-rääkimised veel käivad.

Korraldajad Eha Salla ja Maie Kisis-Vainumäe

OTSITAKSE KODUABILIST

Otsime sõbralikku ja usaldusväärset koduabilist vanemale meesterahvale, kes elab üksi eramajas Vogelsbergis (Hessenis).

Ta ei vaja hooldajat, vaid abilist, kes juhiks majapidamist. Igapäevased ülesanded hõlmavad koristamist, pesupesemist, triikimist, sisseostude tegemist, toiduvalmistamist, vajadusel arsti juurde sõidutamist jne. Tööaeg on u 30 tundi nädalas. Tasuta eluase samas majas (1½ tuba, vannituba ja köök).

Reisikulud Saksamaale ja tagasi kaetakse tööandja poolt. Vajalik on saksa keele oskus vähemalt algtasemel, samuti juhilubade olemasolu.

Täiendavat infot küsige e-posti teel:
kadri.corio@hrfactory.com

Uus **Rahvakalendri nutirakendus** nüüd kõigidele kättesaadav. Rahvakalendri nutirakendus muudab oluliste tähtpäevade tähistamise meeldejäävaks ja lihtsaks! Lae alla App Store'ist.

Väliseestlane pärandas oma vara ERMile

Eesti Rahva Muuseumi direktor Tõnis Lukas teatas, et hiljuti Rootsist surnud Marje Õunapuu pärandas muuseumile kogu oma vara, ligi 170 000 eurot.

"Muuseum peab tänuga meeles nii Marje Õunapuud kui ka tema vanemaid," ütles Lukas.

Õunapuu põgenes emaga 1944. aastal Pärnust üle Kihnu paadiga Rootsist ja elas Uppsalas kuni oma surmani kuu aega tagasi, 9. septembril. Marje lõpetas Uppsalas

Högre Allmänna Läroverketi gümnaasiumi ja õppis ülikoolis keeli. Ta oli kodukeele õpetaja eesti keele alal Uppsalas, töötas oma kasuisa Voldemar Krüppelmani keemiaettevõttes sekretärina, osales nii Uppsalas kui ka Stockholmis eesti laulukoorides ja ka Uppsala eesti koguduse tegevuses.

Õunapuu ema oli juuksur, kes oli enne Rootsit elanud Tallinnas Nõmmel ja Pärnus. Marje isa oli Enn Õunapuu, kelle elulugu on vä-

ga värvikas. Ta sündis 1917. aastal ning lõpetas sõjakooli teadaolevalt allohvitserina. 1940. aastal värvati ta Punaarmeele ning sõja käigus langes ta sakslaste kätte vanggi. Saksamaale taganenuna sattus ta omakorda venelaste kätte vanggi. Mees oli teeselnud, et on sakslane ja ta viidi kümneks aastaks Siberisse. Pärast vabanemist siirdus mees Rootsist, kus abiellus Ly Õunapuuga. Nad elasid Stockholmi külje all ja uppusid Estonial 1994. aastal.

Viimane veerg

● 11. novembril avas oma virtuaalsed ukseid Eesti esimene e-apteek. See on hea uudis eelkõige maapiirkondade inimestele, eakatele ja väikelaste vanematele – väikese teenustasu eest tuakse ravimid ukse taha. E-apteegi tegevust jälgib ravimiamet.

● Evelin Ilves osales ligi neli kuud arstilitsentsi taastamise programmis ning läbis nüüd ka lõpueksami. Tartu Ülikooli kinnitusele ei teinud nad õppekoormuse osas esileedile mingit allahindlust.

● Estonia kontserdisaalis tähistati isadepäeva piduliku kontserdiga, kus anti üle ka tänavune aasta isa tiitel, mille sai filosoofiadoktor Aldo Kals. Aasta isa tiitli kuulutas välja Eesti Naisliidu esinaine Siiri Oviir. Noor põlv pimedaks jäänud filosoofiadoktor Aldo Kals on aastaid koostanud raamatuid vaegnäijatele.

● Aasta aega Ugala teatrit juhtinud Heiti Pakk kavatses järgmise aasta 1. jaanuarist sellel ametikohalt lahkuda. Heiti Pakk tunnistas, et 2015. aasta teises pooles algav Ugala teatrimaja renoveerimine on ettevõtmine, mille juhtimisega tema kindlasti hakkama ei saaks ning ka see oli üks põhjus lahkumiseks.

● Konkursi kultuurilehe Sirp peatoimetaja kohale kukkus läbi, sest senine peatoimetaja Kaarel Tarand võttis oma kandidatuuri tagasi ning valikukomisjon ei leidnud ka ülejäänud kolme kandidaadi seast sobivat. Sirbi peatoimetaja kohuse täitjana alustas tööd kirjanik Kaur Kender toob endaga toimetusse kaasa kolm uut töötajat – kirjanduskriitik Martin Luiga, muusik Robert Kurvitsa ja kirjanik Tõnu Õnnepalu. Osa seniseid töötajaid koondati.

● Suurejoonelised 100. sünnipäeva pidustused lükkasid hoo sisse Estonia uue ooperimaja asukoha otsingutele, praegu kaalutakse viie paiga vahel ja kavandatakse ka rahakorjandust. Rahvuskooper Estonia nõukogu on tegelenud uue maja teemaga aktiivselt viimased viis kuud aastat ja nõukogus on see pidevalt jutuks, kirjutab Postimees. Praegu räägitakse kõige enam võimalusest ehitada uus maja Estonia ja välisministeeriumi vahelisele alale, Solarise keskuse juurde. Plaani kohaselt hakkaks kahte maja ühendama tunnel.

● 1. oktoobril avati Vabaduse väljaku aluses klaasgaleriis Rahvarinde muuseum, mis asutati Tallinna kesklinna valitsuse allasutusena spetsiaalselt selleks otstarbeks kavandatud ruumidesse. Peaaegu aasta aega kogus Rahvarinde muuseumi meeskond oma arhiivi mälestusi, fotosid, esemeid jmt, mis aitavad veerandsaja aasta tagust aega nii noortele kui vanadele lähemale tuua. Palju on filmi- ja fotomaterjale, samuti kuulub eksponaatide hulka töökorras RAF-buss.

● Torontos toimival EstDocs dokumentaalfilmide festivalil kuulutati välja 2013. aasta võidufilmid. Festivali žürii koosseisus Tiina Lipp, Kaarel Kuurmaa ja Kip Spidell tunnistasid peauhinna võitjaks Heilika Pikkovi filmi "Õlimäe õied". Publiku auhinna pälvis Maureen Castle Tusty film "Üheshingamine".

● Kaitseliit tähistas oma 95. aastapäeva Narva linnuse hoovis rahvapeoga. Oma tegevust tutvustasid kõik Kaitseliidu 15 malevat, naiste- ja noorteorganisatsioonid, küberkaitseüksus, kool ja kaitseliidu koostööpartnerid.

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastöid, kuulutusi ja teateid ootame aadressile EestiRada@yahoo.ee

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.